

י'אמר אסתר אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום אל המשתה ש" עשיתי לו" (ה-ד).

כ"י הזכרנו במאמר הקודם בשם רבינו האריז"ל ב"פרי עץ חיים" (שער הפורים פרק ו), כי אסתר המלכה נתכוונה להמשיך בתפלתה רחמים על ישראל באמרה: "אם על המלך טוב", סתם מלך במגילה רומז על המלך העליון הקב"ה: "יבוא המלך והמן היום", ראשי תיבות שם הוי"ה ביושר להמשיך רחמים על ישראל.

ונ"א לא לבאר עוד מה שרמזה אסתר בדבריה על השם הוי"ה, דוקא בשעה שהזמינה את אחשוורוש והמן למשתה אשר עשתה, בהקדם לבאר מה ששנינו בגמרא (מגילה ז:): "אמר רבא, מייחייב איניש לבסומי בפוריא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". וצריך ביאור, מהו הענין לבסומי בין דוקא עד כדי כך, שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, הלא בודאי יש הבדל גדול ביניהם. והנה מצינו על כך ביאור ב"שער הכוונות" לרבינו האריז"ל (פורים) וזה לשון קדשו:

"הכוונה היא, כי לעולם תוך הקליפה יש ניצוץ של קדושה המאיר בתוכה ומחיה אותה, ולכן צריך לומר ברוך המן להמשיך אל הניצוץ שהוא אור, ולכן צריך לומר בלא כוונה אחר שהוא שיכור ויצא מדעתו, שאם יהיה ח"ו בכוונה יאיר גם אל הקליפה ח"ו".

ביאור נפלא על כך מצינו ב"פרי צדיק" להגה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פורים אות ב ד"ה ובגמרא), על פי מה ששנינו בגמרא (גיטין נו:): "מבני בניו של המן למדו תורה בבני ברק", ובעין יעקב הגירסא: "ומנו רב שמואל בר שילת".

בדרך זו ארווחנא ליישב קושיא עצומה, על מה שמצינו בגמרא (שבת פח.) כי בנס פורים קיימו וקיבלו ישראל את התורה מאהבה: "אף על פי כן הדור קבלוה בימי אחשוורוש, דכתוב קיימו וקבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר". ופירש רש"י: "מאהבת הנס שנעשה להם". ויש לתמוה על זה, שהרי כלל גדול שנינו בגמרא (שבת לב.): "מגלגלין זכות על ידי זכאי, וחובה על ידי חייב", אם כן איך יתכן שעל ידי רשע גדול כהמו מזרע עמלק.

נסתבב קידוש שם שמים כזה שקיימו וקיבלו את התורה מאהבה.

אך לפי האמור יש לומר, כי מה שקיבלו ישראל את התורה בימי אחשוורוש לא היה על ידי המן, כי מצדו מכיון שמגלגלין חובה על ידי חייב, לא היה אפשר שיקבלו ישראל את התורה, אלא קבלת התורה היתה בזכות הניצוץ הקדוש של רב שמואל בר שילת, שהיה מבני בניו של המן שלמד תורה בבני ברק, ובכך נתקיים בו: "מגלגלין זכות על ידי זכאי", וכתוצאה זכו גם רב שמואל בר שילת ובניו לעסוק בתורה.

יומתק לבאר בזה מה שמצאתי רמז נפלא במאמר "צבאות ה'" להמקובל האלקי הרמ"ע מפאנו (חלק א סימן יב), כי מה שנקרא "רב שמואל בר שילת" הוא כי שיל"ת נוטריקון (תהלים טז-ח): שויתי יי לינגדי תמיד, כי היה דרכו בקודש לצייר לפני עיניו תמיד את השם הוי"ה ברוך הוא. ויש לומר כי מחמת היותו מבני בניו של המן מזרע עמלק, שעליו נאמר (סוף פרשת בשלח): "כי יד על כס י"ה מלמה לה בעמלק מדור דור". ופירש רש"י שושבע הקב"ה שכל זמן ששמו של עמלק קיים אין השם שלם כי חסר ו"ה מהשם, לכן היה דרכו של רב שמואל בר שילת לקיים שויתי יי לינגדי תמיד, לייחד תמיד ד' אותיות שם הוי"ה, כדי לבטל בזה קליפת עמלק שכל זמן ששמו קיים אין השם שלם.

הנה כי כן כיון שבאנו לידי כך, יאיר לנו להבין מה שרמזה אסתר בדבריה את השם הוי"ה בראשי תיבות:

יבוא המלך והמן היום, דוכי כאשר באה אסתר להזמין את המן הרשע לסעודה כדי להכין מפלתו, כי היות שביקשה להוציא ממנו הניצוץ הקדוש של רב שמואל בר שילת שהיה מקיים שויתי יי לינגדי תמיד, לכן התפללה אל המלך העליון הקב"ה "אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום" ראשי תיבות הוי"ה, כלומר שתזכה על ידי סעודה זו להוציא מהמן המן הניצוץ הקדוש של רב שמואל בר שילת שהיה מייחד שם הוי"ה תמיד.